

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 26.129.01 в Академії
муниципального управління МОН
України

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора Марової Світлани Феліксівни на дисертацію Жихаревої А.Б. "Розвиток екологізації державного управління в Україні", представлену на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління до спеціалізованої вченої ради Д 26.129.01 Академії муниципального управління

Актуальність обраної теми

На сучасному етапі розвитку суспільства значно підвищується увага до питань вдосконалення державного управління. Значною мірою цьому сприяють процеси трансформації, інтеграції та глобалізації всіх сфер суспільного життя, визначаючи спрямованість та динаміку суспільних перетворень, суспільного розвитку та державного управління ним. За цих умов актуальним завданням є забезпечення зростання не тільки ефективності та результативності останнього, але й його якості, зокрема шляхом пошуку нових екологічно спрямованих теоретичних та практичних підходів.

Сьогодні система і процеси державного управління не можуть не враховувати необхідність їх екологізації. Така необхідність обумовлена врахуванням і реалізацією національних інтересів України та вимагає скоординованих зусиль усіх гілок влади у виробленні та проведенні відповідних державних стратегій та політик. Застосування механізмів державного управління в процесах реалізації функцій держави та державного управління, здебільшого, здійснюється без належного обґрунтування їх екологічного впливу, переважно виходячи з доступності застосування та досвіду фахівців.

Саме це актуалізує вирішення питання щодо підвищення екологізації суспільства, насамперед, шляхом екологізації функцій держави та механізмів державного управління в Україні, а також застосування відповідних методологічних та технологічних засобів. Це потребує зосередження уваги на науково-теоретичному обґрунтуванні управлінських принципів та підходів до дослідження питань та аспектів екологізації державного управління, з огляду на що актуальність обраної Жихаревою А.Б. теми дослідження є незаперечною.

Вхідн. №

123

04.03.2016 р.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Дисертаційна робота виконана в межах комплексного наукового проекту Академії муніципального управління за темою “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (номер державної реєстрації 0108U008164). Внесок автора полягає в розробленні методологічних положень та рекомендацій щодо вдосконалення засобів розвитку екологізації державного управління в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність та новизна одержаних результатів

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають достатнє теоретичне, методологічне та емпіричне обґрунтування. Про це свідчить кількість проаналізованих здобувачем праць (224 найменування), у тому числі – 23 роботи іноземних авторів. Крім того, результати дисертаційної роботи апробовані на 4 науково-практичних конференціях.

Використання комплексу сучасних загальнонаукових та специфічних принципів, підходів, методів свідчить про високий науковий рівень проведеного дослідження, що дозволило автору розкрити теоретико-методологічне підґрунтя наукового аналізу стану та процесів екологізації функцій держави та механізмів державного управління, що забезпечує розробку науково-прикладних положень щодо впровадження цих механізмів у державно-управлінську практику.

Відповідно до мети та завдань дослідження, автором уточнено базові поняття дослідження; проведено контент-аналіз сучасних вітчизняних дисертаційних досліджень з державного управління; виділено спектр керівних впливів органів державної влади; проаналізовано стан державного бюджетного фінансування екологізації державного управління; охарактеризовано стан розвитку спеціальних механізмів екологізації державного управління; визначено основні теоретичні та методологічні концепти; запропоновано нові підходи щодо екологізації державного управління; виділено найбільш суттєві умови та тенденції екологізації; проведено верифікацію отриманих результатів дослідження; запропоновано науково-обґрунтовані практичні рекомендації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що відображені у дисертації, автор обґрунтовує на основі логічного викладення матеріалу, застосування відповідних посилань на джерела інформації, обробки статистичного матеріалу і подання його у вигляді численних ілюстрацій (графіки, рисунки, таблиці). У висновках до розділів відображені результати дослідження конкретних питань. Розділи роботи взаємопов'язані між собою. Найважливіші результати дослідження викладені у висновках дисертації, що відповідають поставленим завданням.

Безперечною новизною роботи є розроблення та застосування підходу концептуального розвитку, сутністю якого є розгляд процесу розвитку як зміни концепцій діяльності або відносин шляхом поліпшення їх параметрів, представлення таких концепцій діяльності кількома векторами розвитку, використання в кожному такому векторі ознак розвитку одного типу, зокрема цілей, напрямів, проблем, принципів, тенденцій, умов, критеріїв, інших кількісних та якісних параметрів.

Сформований на цих засадах комплекс методологічних засобів дає уявлення щодо подальшого розвитку цих засобів та є відкритим для доповнення та змін відповідно до суспільних потреб та впливів екологічних процесів.

Серед нових наукових результатів, що отримані здобувачем, слід також відзначити визначення та класифікацію найбільш суттєвих умов екологізації державного управління, до яких віднесено: суспільну потребу такої екологізації; запит на це від влади; стабільність в країні; наявність необхідних ресурсів; достатній рівень технологічного стану; підтримку бізнесу; підтримку громадськості; достатнє «лобі» у вищих ешелонах влади; сильні вітчизняні наукові школи з великим досвідом роботи у цьому напрямку; необхідний рівень загальної екологічної культури суспільства; нормативно-правову забезпеченості; знайомство з зарубіжним досвідом у цій сфері;

На належну увагу заслуговує запропонована автором класифікація механізмів екологізації державного управління за такими ознаками, як: основні напрями екологізації; складність; рівень державного управління; види державно-управлінських впливів; призначення у державно-управлінському процесі; а також їх визначення та характеристика.

До нових результатів також можна віднести виділення автором системи сучасних тенденцій екологізації, що включає тенденції: сталого розвитку; ресурсозбереження; зміни екологічного аспекту в результаті переходу до інформаційного суспільства; посилення техногенної безпеки; розбудови «зеленого світу»; корпоративної міждержавної безпеки; негативних змін клімату внаслідок дії низки чинників;

У теоретичному плані також представляє інтерес уточнення базових понять дослідження, зокрема «екологізація державного управління» та «розвиток механізмів екологізації державного управління». Екологізацію державного управління визначено як процес здійснення органами державної влади та органами місцевого самоврядування керівних впливів відповідно до визначених напрямів екологізації на сфери та відносини суспільства з метою покращення їх функціонування та досягнення запланованих показників розвитку. Розвиток механізмів екологізації державного управління визначено як дії, процеси, внаслідок яких відбувається зміна якості будь-яких практичних заходів та засобів, що забезпечують екологізацію державного управління, шляхом переходу від одного якісного стану до іншого більш високого.

Практичне значення одержаних результатів

Результати теоретичних та практичних напрацювань дисертаційної роботи дістали впровадження, що підтверджено відповідними довідками, зокрема, оригінальні методики і практичні рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні, використовувалися як інформаційно-аналітичний матеріал у роботі Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (довідка №8/19-141-15 від 05.11.2015); Постійної комісії з питань екологічної політики Київської міської ради УІІ скликання (довідка №08/261-12-139 від 09.10.2015); Державної екологічної Академії післядипломної освіти і управління (довідка №747/1 від 30.10.2015) та Академії муніципального управління (довідка № 01-630 від 11.09.15 р.).

Матеріали дисертаційного дослідження обговорювалися на засіданні міжкафедрального семінару в Академії муніципального управління МОН України, а також були використані у підготовці лекцій, семінарів та при розробці навчально-методичних матеріалів для слухачів за магістерською програмою за спеціальністю «Державна служба».

Повнота викладу основних результатів дисертації

Основні результати дисертаційної роботи висвітлено в 9 наукових працях, у тому числі: у 5 статтях у вітчизняних наукових фахових виданнях з державного управління, в одній зарубіжній публікації за фахом та у 3 тезах у матеріалах науково-комунікативних заходів. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3,6 д.а. Опубліковані наукові праці та автореферат достатньо повно відображають результати проведених наукових досліджень. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дискусійні положення та зауваження

Визначаючи значні нові науково обґрунтовані результати, вважаємо за необхідне звернути увагу дисертанта, а також Спеціалізованої вченої ради на певні недоліки, що містяться в роботі.

1. В роботі (стор. 6 дисертації) у позиції новизни «вперше» зазначено, що автором запропоновано підхід концептуального розвитку, заснований на трьох постулатах. По-перше, сутністю такого підходу є розгляд процесу розвитку як зміни концепцій діяльності або відносин шляхом поліпшення їх параметрів. По-друге, це представлення концепцій діяльності або відносин кількома векторами розвитку, складовими елементами яких є певні ознаки розвитку. По-третє, використання в кожному такому векторі ознак розвитку одного типу, зокрема цілей, напрямів, проблем, принципів, тенденцій, умов, критеріїв, інших кількісних та якісних параметрів.

На нашу думку, другий та третій постулати безумовно можуть бути

віднесені до цієї позиції новизни, а перший постулат більш правильно віднести до позиції новизни «дістали подальшого розвитку».

2. Заслугове на схвалення наведена у роботі функціональна характеристика органів виконавчої влади України, що здійснюють екологічне державне управління (стор. 74). В той же час, поза уваги здобувача залишилися функції екологічного державного управління, що реалізуються парламентом, президентом, урядом та судовою гілкою влади.

3. На стор. 73 дисертації наведено спектр керівних впливів щодо екологізації. Він дійсно відображає найбільш суттєві керівні стратегічні та оперативні впливи. Але ще залишаються й поточні впливи. Й не всі з них можна віднести до екологічного державного регулювання, стимулювання та підтримки. Тому у цьому спектрі недостає позиції «інші керівні впливи щодо екологізації».

4. У позиції новизни «дістали подальшого розвитку» йдеться про виділення низки основних тенденцій екологізації, які необхідно враховувати при прийнятті рішень органами державної влади (стор. 7 дисертації), й далі наводиться їх перелік. Пропонуємо відредагувати та посилити цю позицію, виклавши її таким чином: «виділення сукупності сучасних тенденцій екологічного розвитку, врахування яких при прийнятті рішень органами державної влади характеризує ступень та рівень екологізації державного управління, у складі...» і далі за текстом.

5. Підрозділ 1.3 «Виявлення тенденцій вітчизняних дисертаційних досліджень у галузі науки «Державне управління» щодо екологізації державного управління» (стор. 20-47), на нашу думку, переобтяжений ілюстраціями (47 рисунків). Ту частку з них, до яких немає суттєвих коментарів, можна було б скоротити. Тим більше, що основна частина дисертації має достатній запас щодо мінімально визначеного обсягу тексту.

6. На рис. 1.12 – 1.15 та 1.31 – 1.37 дисертант надає ілюстративний матеріал, який характеризує стан тенденцій вітчизняних дисертаційних досліджень у галузі науки «Державне управління» щодо екологізації державного управління. Як стверджує дисертант, всі ці ілюстрації описують «кореляційні зв'язки» між певними факторами, що не є коректним, оскільки на рисунках наведені кругові діаграми, які використовуються для відображення пропорцій, коли всі значення в сумі дають 100 %. Кореляційний зв'язок можна виявити у вигляді загальної тенденції при масовому порівнянні факторів, і визначається він діаграмами розсіювання.

7. Не зрозуміло, чому дисертант зробив такий непропорційний розподіл дисертації за обсягом підрозділів. Так, підрозділи 1.1 й 1.2 містяться на 5 сторінках кожний, тоді як підрозділ 1.3 займає 28, а 2.1 – 23 сторінки, відповідно. Робота б тільки виграла при дотриманні вимог до структури.

Загальний висновок

Наведені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації і не знижують її наукової та практичної цінності. Робота виконана на хорошому теоретико-методологічному рівні, є цілісною та завершеною. Вона відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме напрямам: “теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація; результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління”, а також «цільові, функціональні, організаційні, та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя».

Тема дисертації є актуальною, структура роботи – добре продуманою, матеріал викладений логічно та послідовно. Отримані у роботі наукові результати в сукупності розв'язують актуальне наукове завдання, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо розвитку екологізації державного управління в Україні. Основні результати достатньо повно викладені в опублікованих працях автора.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну цінність. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації та не містить інформації, що не наведена у дисертаційній роботі. Оформлення дисертації та автореферату виконано з дотриманням вимог МОН України.

Отже, представлена до захисту дисертаційна робота Жихаревої А.Б. “Розвиток екологізації державного управління в Україні” є самостійним оригінальним науковим дослідженням, яке містить раніше не захищені наукові положення, отримані автором нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління.

Дисертація і автореферат відповідають вимогам п. 11 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, а здобувач Жихарева Анна Борисівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

доктор наук з державного управління, професор,
в.о. ректора Донецького державного університету
управління МОН України

С.Ф.Марова

Особу та підпис	<i>С.Ф.Марова</i>
Мачальник відділу кадрів	<i>С.Ф.Марова</i>

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління Коленова Олександра Миколайовича на дисертаційну роботу Жихаревої Анни Борисівни “Розвиток екологізації державного управління в Україні”, представленої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління до спеціалізованої вченої ради Д 26.129.01 в Академії муніципального управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дослідження

Вирішення проблеми підвищення якості життєдіяльності суспільства є неможливим без екологізації державного управління, яка вимагає скоординованих зусиль гілок влади у виробленні та проведенні єдиної екологічної стратегії та політики. При цьому необхідним є використання кращих практик екологічного планування, організації та управління, що спираються на ефективні методи й технології, всебічне й повне використання інтелектуального потенціалу системи державного управління, на світовий і вітчизняний досвід.

На сьогодні механізми державного управління фактично застосовуються без необхідності обов’язкового врахування чинника екологізації. Відтак, підвищення ефективності та якості державного управління безпосередньо пов’язано не тільки з удосконаленням існуючих і розробленням нових методів і процедур, які мають враховувати екологізацію функцій держави та механізмів державного управління в Україні, а й ставити за мету зміну чинних екологічних показників суспільства на краще. Виходячи з цього, дисертаційне дослідження А.Б.Жихаревої є актуальним, а обрана здобувачем тема дослідження вписується у сучасну стратегію розвитку державного управління.

Зв’язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Робота виконана в межах комплексного наукового проекту Академії муніципального управління МОН України за темою науково-дослідної роботи “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (номер державної реєстрації 0108U008164), в межах якої автором розробленні методологічні положення та рекомендації щодо вдосконалення засобів розвитку екологізації державного управління в Україні.

Наукова новизна положень і практична значимість результатів дослідження

Наукові положення, висновки та рекомендації, що відображені у дисертації, мають достатнє теоретичне, методологічне та експертне обґрунтування, про що також свідчить значна кількість проаналізованих здобувачем праць (224 найменувань), а також апробація основних положень наукової новизни на науково-практичних конференціях та семінарах.

До безперечної новизни дисертації варто віднести розроблення методологічного підходу, що передбачає розгляд процесу розвитку як зміни концепцій діяльності або відносин шляхом поліпшення їх параметрів, а також представлення концепцій діяльності або відносин кількома векторами розвитку, складовими елементами яких є певні ознаки розвитку, в тому числі цілі, напрями, проблеми, принципи, тенденції, умови, критерії, кількісні та якісні параметри.

Іншими важливими науковими здобутком автора є:

- класифікація механізмів екологізації державного управління за такими ознаками, як: основні напрями екологізації; складність; рівень державного управління; види державно-управлінських впливів; призначення у державно-управлінському процесі;

- універсальне багаторівневе парадигмальне (матричне) представлення та розгляд інформації про захисти дисертацій з екологізації державного управління за рівнями: напрями екологізації; рівні адміністративно-територіального управління; види державно-управлінських впливів; організації, де відбувалися захисти; види дисертацій; наукові спеціальності, за якими відбувалися захисти;

- визначення найбільш суттєвих умов екологізації державного управління, серед яких наявність: суспільної потреби такої екологізації; запиту на це від влади; стабільності в країні; необхідних ресурсів; достатнього рівня технологічного стану; підтримки бізнесу; підтримки громадськості; достатнього «лобі» у вищих ешелонах влади; сильних вітчизняних наукових шкіл з великим досвідом роботи у цьому напрямку; необхідного рівня загальної екологічної культури суспільства; нормативно-правової забезпеченості; знайомства з зарубіжним досвідом у цій сфері, а також їх класифікація за ознаками: глобальні, державні, регіональні та локальні;

- виділення тенденцій екологізації, серед яких: сталого розвитку; ресурсозбереження; зміни екологічного аспекту в результаті переходу до інформаційного суспільства; посилення техногенної безпеки; розбудови «зеленого світу»; корпоративної міждержавної безпеки; негативних змін клімату внаслідок дії низки чинників;

- уточнення базових понять дослідження, зокрема «екологізація державного управління» та «розвиток механізмів екологізації державного управління». Екологізацію державного управління визначено як процес здійснення органами державної влади та органами місцевого самоврядування керівних впливів відповідно до визначених напрямів екологізації на сфері та

відносини суспільства з метою покращення їх функціонування та досягнення запланованих показників розвитку. Розвиток механізмів екологізації державного управління визначено як дії, процеси, внаслідок яких відбувається зміна якості будь-яких практичних заходів та засобів, що забезпечують екологізацію державного управління, шляхом переходу від одного якісного стану до іншого більш високого.

Заслуговує на окрему похвалу зроблений автором ґрунтовний огляд сучасного наукового доробку за різними напрямками екологізації державного управління.

Вагомою видається й практична значимість результатів дослідження, оскільки вона ґрунтується на експертному опитуванні вітчизняних державних службовців. Зокрема, практично значущими є запропоновані автором науково-обґрунтовані практичні рекомендації, серед яких: впровадити підхід концептуального розвитку у вітчизняну практику програмно-цільового та нормативно-правового проектування органів державної влади та управління з метою його подальшої технологізації; при здійсненні такого проектування для більш повного охоплення напрямів можливого розвитку екологізації державного управління доповнити вектор цілей розвитку іншими векторами, елементами розвитку в яких є «чинники впливу на екологізацію державного управління», «умови розвитку екологічної ситуації», «тенденції екологізації суспільства», «критерії оцінювання стану реалізації державної екологічної політики», «принципи європейської системи екологічного управління», «засоби екологізації державного управління, що потребують вдосконалення»; систематично або ситуаційно проводити експертне оцінювання на основі виділеної системи векторів розвитку, а також аналізувати отримані результати на предмет подальшого покращання параметрів розвитку екологізації державного управління в країні; звернути увагу відповідних органів державної влади та управління України, у першу чергу, тих, що відповідають за розвиток екологізації державного управління, на необхідність: підвищення відповідальності органів влади за доступність, своєчасність отримання і достовірність екологічної інформації, підвищення державної підтримки та стимулювання екологічно спрямованої модернізації вітчизняних виробництв, повне відшкодування збитків забруднювачами природного середовища та користувачами ресурсів; впровадження таких принципів європейського екологічного управління як басейновий принцип управління, комплексний між-середовищний підхід та збалансованість адміністративних і ринкових інструментів регулювання та інші

Практична значущість наукових результатів підтверджуються відповідними довідками, зокрема, оригінальні методики і практичні рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні, використовувалися у роботі: Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (довідка №8/19-141-15 від 05.11.2015); Постійної комісії з питань екологічної політики Київської міської ради УП скликання (довідка №08/261-12-139 від 09.10.2015); Державної екологічної

Академії післядипломної освіти і управління (довідка №747/1 від 30.10.2015).

Результати дисертаційної роботи можуть бути використані для розробки системи оцінювання ефективності екологізації системи та процесів державного управління, а також в процесах підготовки та узгодження державно-управлінських рішень щодо вироблення та реалізації оновленої державної екологічної стратегії та політики, розробки практичних рекомендацій органам державної влади та органам місцевого самоврядування.

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих роботах

Аналіз дисертаційної роботи та публікацій дисертанта дозволяє підтвердити, що за підсумками науково-дослідної роботи за темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, у тому числі, 5 у наукових журналах і збірниках наукових праць, визначених Міносвіти України в якості фахових з державного управління, у статті у зарубіжному виданні за фахом. Наукові результати дисертації також додатково відображені у матеріалах науково-практичних конференцій (3 публікацій), що свідчать про висвітлення положень дисертаційної роботи у відкритому друці.

Ступінь обґрунтованості та перелік публікацій наукових положень і висновки, сформульовані у дисертаційній роботі та достовірність одержаних результатів забезпечені аналізом значного обсягу джерел і достатнім масивом даних. Одержані положення та висновки є результатом особисто виконаного наукового дослідження. Висновки співвідносяться зі змістом дисертації та впливають з її основних положень. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату

Відзначаючи позитивні сторони дисертаційної роботи, водночас потрібно висловити окремі зауваження.

1. Наведене на ст. 78 дисертації положення, що «екологізація державного управління (суб'єкта державного управління та державно-управлінських впливів) та екологізація власне об'єктів державного управління - це, хоча й системно поєднані речі, але вони принципово різні...», потребує обґрунтування.

2. В роботі на ст. 67 дуже слушно зазначено, що екологізацію державного управління слід розглядати три єдино як ціннісну категорію, явище та процес, що має місце у системі державного управління. Автором в дисертації приділено достатньо уваги екологізації як ціннісній категорії та процесу. В той же час, менше уваги приділено розкриттю екологізації державного управління як явища.

3. На рис. 2.5 (ст. 95) є посилання на «Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року», прийняті у 2010 році. В той же час, на цьому рисунку серед першопричин екологічних

проблем зазначені також «військові дії на території (АТО, зарубіжна агресія)», про які у цьому документі згадки немає.

4. При проведенні експертного опитування, яке, безумовно, є великим позитивом роботи, була врахована оцінка різних груп експертів за віком, стажем, гендерним принципом, наявністю ступеню магістра державного управління, а також авторська оцінка. Остання з деяких питань опитування (наприклад, у табл. 3.3 на ст. 130-131) помітно відрізнялася від інших та від узагальненої оцінки. Потребує пояснення, яку мету при цьому ставив собі автор.

5. У третьому розділі роботи є кілька таблиць (табл. 3.5 – 3.10), кожна з яких займає більше сторінки та які доречно було б винести у додатки, а також придержуватися правил оформлення.

Загальний висновок

Проте, незважаючи на деякі дискусійні положення і недоліки, які істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, необхідно зробити висновок про те, що дисертація Жихаревої Анни Борисівни “Розвиток екологізації державного управління в Україні”, характеризується належним науково-теоретичним рівнем, аргументованістю і достовірністю отриманих висновків і рекомендацій, ступенем наукової новизни, теоретичною, методичною і практичною значущістю, відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме напрямам: “теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація; результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління”, а також «цільові, функціональні, організаційні, та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя».

Це дає підстави для висновку про відповідність дисертаційної роботи вимогам Міністерства освіти та науки України до кандидатських дисертацій та п. 11 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

кандидат наук з державного управління,
заступник начальника кафедри організації та
технічного забезпечення аварійно-рятувальних
робіт Національного університету цивільного
захисту Державної служби України з
надзвичайних ситуацій

